

In hun verdediging waren die Fransen vaak taai en moedig. Onwennig voelden ze zich in het vreemde, verre en vlakke land. Zeker, hier en daar waren ze bij hun aankomst uitbundig verwelkomd, in Tilburg, hoe 'bestoft en ongeschoren' zij ook waren, zelfs 'gefêteerd met sigaretten, sinaasappelen, chocolade'¹ – maar lang duurde hun vreugde over deze goede gaven niet. Het leek wel of dat Nederland hetwelk zij te hulp gesnelde waren, wemelde van Vijfde Colonnisten; trouwens, Nederlanders die Frans konden spreken, zeiden dat zelf, op gezag van hun eigen radio. Toen bovendien bleek dat de Nederlandse troepen in Noord-Brabant geen weerstand van betekenis boden, kwam bij menige Fransman de neiging naar boven, ook die troepen als Vijfde Colonnisten te beschouwen, '*les sales Boches du nord, les traîtres!*'² Even negatief was de reactie van de meeste hunner commandanten tot wie het door generaal Winkelman tevoren mee gedeelde feit dat, bij een Duitse aanval, het IIIde legerkorps en de Lichte Divisie uit Noord-Brabant teruggetrokken zouden worden, niet doorgedrongen was; toen zij er van vernamen, beschouwden zij die manoeuvre als 'verraad': de Nederlanders hadden de Fransen te hulp geroepen en zelf waren zij er met het gros van hun troepen over de grote rivieren van door gegaan!³

De teruggaande bewegingen der Fransen in de richting van Antwerpen werden, aldus Nierstrasz,

'de omstandigheden in aanmerking genomen, goed uitgevoerd. Men moet bewondering hebben voor deze Franse troepen die in dagenlange acties, zonder voldoende rust, zich tegen de moeilijkheden opgewassen toonden. Het was een zware wissel op hun moreel dat de met zoveel élan begonnen opmars moest worden gestaakt en eindigde met een terugtocht.'⁴

★

Waar waren de bataljons van de Peeldivisie gebleven en waar de divisiecommandant, kolonel Schmidt? Wij hebben hen in het laatste gedeelte van de voorafgaande beschrijving niet genoemd, zulks ongeacht het feit dat wij in die beschrijving het overigens in dit hoofdstuk geldende tijds kader (II mei) overschreden.

¹ Gemeente Tilburg: *Tilburg in de oorlogsjaren 1940-1945* (z.j.), p. 30. ² Getuige L. J. Schmidt, *Enq.*, dl. I c, p. 523. ³ Getuige P. W. Best, a.v., p. 130. ⁴ Nierstrasz: *Noord-Limburg en Noord-Brabant*, p. 409.